

SZARVAS ÉS VIDEKE

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Beliczey utca 11. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Kéziratok vissza nem adatnak. BÉRMENTELEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 4 frt. — Félévre 2 frt
Negyedévre . . . 1 frt. — Egyes szám . 8 kr.
MEGJELEN HETENKINT EGYSZER VASÁRNAP.

Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház.) hová az előfizetési pénzek intézendők. Hirdetéseket jutányos áron elfogad. BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJCAR.

A valutáról.

(G.) Nem a tudósoknak irunk hanem a nagyközönségnek. Azt már látjuk jól, hogy a tudományos éremvita eltart az idők végtelenségéig s abból ugyan ki nem gázol a világ egyhamar, hogy a világ valutatudosai közül melyik találja fején leginkább a szöveget.

Akik a többféle valuta, akár arany, ezüst és más éremrendszer mellett agítálnak, azt mondják, hogy ez a szegényebb néposztálynak az érdeke, tehát az emberiség nagy többségének, az államalkotó polgárságnak az óriás munkásosztálynak, a föld népének. Ha az ezüst visszanyeri régi jogát a világpiacon és a nemzetközi pénzrendszerben, a csócs, korona, kenyér, lus árakat lehet elérni a könnyebb megőrzést biztosíthat magának a . . .

Mert az arany a nagy tömege pénze, mert az arany nem kerül a kis ember kezébe, mert az aranyérték olyan elaprózása, hogy egy embernek a folyó napi munkája értékét aranyban lehesse kifizetni, lehetetlen.

Ezek az évek csakugyan igazak így amint elmondva vannak.

De hogy áll a dolog a valóságban? Ugy, hogy a kis ember mégis megkapja napi munkája bérért egy vagy más formán az ezüstben, nikkelben, vagy papírosban, melynek aranyértéke van s ha a folyó pénztől összetesszünk bizonyos összeget, kerek összeget, tízet, ötvenet, százat, megkapjuk érte az egyenlő értékű arany érmét, vagy pénzt, a tíz tívet vagy száz koronás aranyat, vagy annak a geto arany értékű államjegyet.

Az is igaz, hogy a forgalomban levő ilyen folyópénzfürteke nem felel meg az illető pénzkényszer értékének, de annak a koronás érem-

nek mégis megvan a maga teljes értéke. 50 kr. vagy 200 fillér amennyinek fejében a kis ember kézhez kapja.

Nem merülünk bele a monv- és bimetallivtákvitáiba s ezért a témát itt nem folytatjuk.

Mi a közérdekében az arany valutát közgazdasági nyereségnek tartjuk, mert olyan időben, mikor egész Európában az arany valuta van elfogadva, nem maradhatunk meg egyedül a kétös valuta mellett, mert ez a magyar kivitelre bizva valóságos nyög, mert az örökös árszifetésbe a legbluzgóbb, a kereskedő is belefárad. De a külföld kereskedelme is valóságos adót szed rajtunk az árszifetés révén, mert a negyed és tizedkrajczárokig elaprózódó töredékek helyett mindig egészet kell fizetnünk s különben is külföldi fizetéseink teljesítésénél aranyértékű devizákat kell vásárolnunk, mert hisz az arany, vagy ezüst-pénzt in natura nem szállíthatjuk.

Ez a dolog nemzetközi jelentősége.

De van egy másik nagy előnye is az új valutának, melynek hasznát természetesen csak a jövőben a kis ember fogja látni.

Ez az előny a pénzegység kisebbitése s a külföldihez való viszonyítása.

A forint helyébe lép a korona, száz fillérrel. A fillér már pénz s ezért meg lehet venni egy bizonyos értéket. A legszegényebb embernek eddig a legkisebb pénze volt a krajczár, ezért kapott egy doboz gyujtót, egy perccet egy kifizet az iskolás gyerek egy iv papírost meg egy tollat, cukorkát de rövid idő multával a kereskedelmi forgalomban látni fogjuk a filléres tárgyakat is s ami csak egy fillért ért, azért nem kell majd krajczárt adni. Aztán vegyük a forgalomban levő töredékkrajczárakat a két és fél krajczáros szivart stb. A trafik ezental fillérekben fog beszélni s kér érte 5 fillért.

Persze ismételnék, csak a jövőben ha a valuta

rendezés befejeztetett s az elkövetett néhány hibát alaposan megjavítjuk.

Mert hiba az, hogy az ezüst forint forgalomban maradt a korona mellett. Hiba hogy nem vitték teljesen keresztül a tizedes rendszert s nem verettek mindjárt csak 1, 5, 10, 50 és 100 filléres pénzdarabokat. Nagy hiba, hogy alap-pénznek meghagyták a két fillérest s mutatásnak láttunk csak egy fillérest, éppen ilyen nagy hiba, hogy 20 filléreseket verettek, a helyett, hogy csak 10 filléreseket hoztak volna forgalomba, a legközelebbi érme az 50 filléres, félkoronás ezüst lett volna.

De mindez még reparálható.

Abban keressük az okát a régi pénzrendszerhez való ez alkalmazkodásunk, hogy nem akartak a népből nagyobb mozgalmat előidézni a pénz értékének ismerésére nézve mert hisz ugyanis nehezen szoktunk hozzá a vidéken az újításhoz. De hogy ez nem maradhat így bizonyos.

A frankrendszer egész következetlenséggel kell keresztül vinni, vagy sehogy. A mi pénzügyeink vezetői számoltak a viszonyokkal s éppen a műveletlenebb közönség kényelme szempontjából szabadkozta a sokféle kategóriától, mert biz annak a szegény vidéki népnek nehéz lenne eligazodni ötféle aprópénzzel.

Mihelyest azonban az aranyvaluta nálunk is megveti szilárd alapját az egészséges értékgorgalom arra fog kerülni a sor, a forintos ezüstnek az ennek megfelelő 20 és 2 filléres pénznek megsemmisítésére és helyettük 10 és 1 filléresek veretésére.

Ebből lesz meg az igaz, mert még nem is látható, haszna a népnek a kis embernek.

SZARVAS ÉS VIDEKE TÁRSZÁJA.

Kiváncsiságból.

— Hát nem elég, hogy kárhuzatos könnyelműségével addig jutott még tovább is akar menni ezen a lejtőn? Elza, gondolja meg, mit tesz! Hiszen most elérte már, amire oly nagyon vágyott, megismerte a dalsarnokok mosasztól füledt levő góját. Nem-e maga mondta, hogy csak bele akar pillantani, megakarja ismerni, hogy azután örökre elforduljon tőle . . .

— De hát azt csak nem veheti most már rossz néven, hogy egyszer, egyetlenegyszer, pár vig órát akarok egy chambre separée-ban eltölteni. Tudhatja, hogy csupán kiváncsiságból — ugyanabból a kiváncsiságból, mely ime a legünnepelebb orpheumi primadonnává tett. Hát nem bízik bennem? nem tudja, hogy azért csak a magáé vagyok, hogy szerelmem maga iránt bátyát von körülöttem. mindenki előtt? No nezzen már rám, ne legyen olyan . . . olyan tulszentl mentális. Hiszen modern világot élünk, a melyben a bizarrságok és energikus „stiklik“ egymást érik. S aztán, ha egyszer a maga kis engedelmese felesége leszek, olyan szépen, olyan nyárspolgáriasan fogunk élni, hogy az én színpadi szerelmese emléke csupán, mint valami álom-

marad hátra. Hogy szép, kellemes vagy rossz álom-e azt még nem tudom . . .

— Nem! Nem engedhetem, fellázad a lelkem ez ellen! Ön tudja, hogy szeretem, ön is szeret, a mint mondja. Ebből én jogokat formálhatnék magamnak. Hat et tudja ön azt képzelné, hogy egy vőlegény nyugodt lélekkel nézze végig, hogy menyasszonya, egy idegen férfiú társaságában mulasson egy „chambre separée-ban.“ Nem elég-e, hogy ennyit engedtem meg önnek?!

— Tudja mit? Jöjjön el maga is. Jó lesz?

— Hát gonyt akar belőlem üzni? El tudja képzelné, hogy végig tudnék nézni egy orgiát, amelynek hősnője kit szívem minden dobbanásával szeretek. Mindaz a mi eddig történt, már elegendő lett volna, arra, hogy elforduljak öntől. De nem tettem. Tudom, hogy a lelke szepőlően, tiszta s gyermekes különcködésből, nem pedig romlottságból határozta el magát arra, a mi eleinte ha csak gondoltam is rá, majd örülté tett. Nem is kísérlem meg többé, hogy lebeszéljem újabb szeszélyéről — mert ez is csak az; — jözzon itéletére és azután szerelmére bízom a döntést. Azt mondja, hogy szeret: nos bizonyítsa be, mondjon le örült tervéről! — Ez utolsó szavam!

Ezzel Rád Béla elrohant. Egy néhány perc múlva hordár jött be ugyanazon az ajtón, melyen Béla távozott s egy levélkét hozott Elzának. Ez átvette elolvasta s aztán csak annyit szolt: — Mondja meg a hadnagy

urnak hogy rendben van.

Mindez a főváros „legelőkelőbb“ orpheumának egyik öltözőjében történt, melyet csak rövid ideje bírt Elza, vagyis ahogy most nevezték Vironé Elise. A körüljárjogott, a szeideségében igéző énekesnő, olyan szépen csicseregve adta elő esténként dalait, hogy még a nők is, azok a középosztályhoz tartozó nők, kik férjikkél, — vagy fiatal leányok, kik szüleikkel szokták az orpheumot látogatni: s rendszeren irigyelik az orpheumi divákat, sem tagadták meg tőle tapsaikat.

Elza is, csak nemrég, gyakorta látogatta szülei-vel ezt az elegáns helyiséget. Atyja, a jómódu nagykereskedő, semmiképen sem találta a jó izlésbe utközőnek, ha leányát a 15 éves Elzát is elhozta magával s a leány, minél többször, jött annál jobban érdeklődött az előadások iránt. Kipirulva, egész figyelmét feléjük fordítva nézte a primadonnák sikkes mozdulatait, kik a felvilági deszkákról egyszerre eser férfi szívet dobantják meg s hozzák verét lázas lüktetésbe. Ő is szeretett volna így hódítani. Ez a bódító, sejtelmes világ oly vonzódást kezdett rá gyakorolni, szeretné volna megismerni, szeretett volna ő is ilyen feszületenül, pajkosan sőt tul pajkosan a színpadon énekelni. Tudta, hogy előadás után az énekesnők a földszinten levő kávéházba vagy étterembe vonulnak s ott férfiak társaságában bódító, részegítő champagne és zeneszó mellett mulátnak. Micsoda pompás dolog lehet így mulatni. Önfeléd

A lelenczügy.

A múlt évben 400 új állami népiskolát adott át a közoktatási kormány a kulturának. Az ezredév emlékeztetést hasznosabban és okosabban megünnepelni alig lehetett volna, mert hiszen nyilvánvaló, hogy nagyon szépek, az ország különböző pontjain örökemlékeztetűre felállított szobrok s nagyon szépek az ünnepi áldomások tömegében elhangzott szárnyas pohárköszöntők; ámde a színes dolgokban csak mi gyönyörködhetünk, az utánunk következő nemzedéknek legfőképpen a historiai emlékeztetűre való merengés méla munkája juthat osztályrészsül.

A 400 új népiskola munkáló mihelye ezernyi-ezer gyermeki agynak, oly emlék, mely nemcsak lelkesít, hanem hasznos is hajt. Reméljük legalább, hogy hasznos is hajt s egyik főmunkája lesz az erkölcsi élet általános megjavításának mely már nagyon is sürögössé vált, mert az erkölcsi elzúllásnak napról-napra a legszomorubb kórtünetei keserítik el minden jóra való ember szívét.

Nem régiben történt, hogy egy tizenkilencéves fiatal suhancz két forintért agyonverte társát, egy másik még fiatalabb ember nyoleczvan krajczár miatt oltotta ki egy szegény kilencéves gyermek életét. S ezek a szörnyű esetek itt ismétlődnek szemeink előtt napról-napra. Az emberi vadállatok verszomja rettenetes, mohósága utálatos, megbüntethetősége kérdéses, mert hiszen némi joggal védheti magát az ilyen szerencsétlen azzal, hogy „senmi jót sem kap — nem is várhatunk tőle jót.”

Hatalmas lépés, kétségkívül a kultura általánosításában ez a négy száz új háza a tudás terjesztésének, de még teljesebb lenne ha a közoktatási miniszter nemes intenciójával versenyre kelne, a belügyminiszter és megteremtén az első országos lelenczházat.

Mert téves azt hinni, hogy ez a társadalom feladata.

A magyar közélet sokban hibás, ebben nem az. Hibás abban, hogy jórészt minden kedvezményezést a kormánytól vár. Hibás a magán tőke midőn állami hozzájárulás, garanciák és gyámkodás nélkül alig meri támogatni az ipari és kereskedelmi vállalkozásoknak nyilvánvalóan legbiztosabb haszonnal kecsegtető mozgalmait is, úgy lévén meggyőződve, hogy állami pátronátus nélkül üdvözölés ebben az országban el sem képzelhető.

A lelenczek még ma is a senki gyermeki. Érdeklükben alig történik több, mint a mennyit a nemeskeblű hölgyek által alapított árvaházak cselekszenek s talán ez az oka azok gyakori erkölcsi súlyedésének.

A lelenczügy rendezése állami feladat, mert annak rendezetlensége lépten-nyomon törvénybe ütköző cselekményeket von maga után. S ha az állatok nemesítése és fenntartására védőegyesü-

leteket hoznak létre és telepeket állítanak be, akkor a legnemesebb állat, az ember „senki gyermekeiről” sem kellene elfelejtkezni s a fiatal, zsenge korban való elzúllást lehetőleg meg kellene akadályozni.

Évekkel ezelőtt felvetették az eszmét, kormánykörökben s a sajtó is nem győzte azt eléggé dicsérni és sürgetni; de az ügy, mint sok más, szintén elszenderült. Okulván a múlt példán, jó lesz ezt az ügyet gyakorta megbolygatni. A nagy lendületnek indult népoktatás ügyéhez ha hozzávehetnők a kisedővodai törvény rendszeres alkalmazását s egy magyar országos lelenczház beállítását, akkor valóban olyan alkotásoknak tennők le az alapját, a melyeknek gyümölcsét nem mi, hanem az utókor élvezné és hálásan tekintene vissza az ezredévi magyar ünnepélyekre.

Foglalkozzanak az eszmével azok, kiket első sorban illet. Az újsághasárok hű tükröi az erkölcsi romlás szembeszökőbb eseteinek.

Szezon Abbáziában.

—Egy levél—

Bujdosó vándormadarak utját követi késő őszi idén az emberek egy része. Bizonytal nem a boldogok, nem a szerencsések, akiknek a tél, a farsang otthon is nyújt elég örömet, hanem a fehér arcú emberiség, melynek mellét feszíti a kőd, a kiket a szürke ólmos ég, a közséftűstös városi levegő elkerget messze délre.

S a vándormadarakkal találkoznak a téli stációkon. Itt Abbáziában, az Adria zöldhullámos partján babérrerdő közepén együtt vagyunk ismét sokan tavalyi ismerősök, — akik menekülünk a tél elől ebbe a bájos tengeröbölbe, melynek langym leg levegőjében, tengersós párájában annyi beteg ember talál enyhülést aranyos verőfényt déli napmeleget...

Zajos élet itt nincs! Nizzának, az olasz Rivierának operás, kocskorzos, játékbankos izgalmi hiányzanak... Az egészségesekek azt mondják, hogy az élet ott unalmas, a betegek azt erősítik, hogy inkább nyugalmas. Meg van minden kényelem. Vörös porondos széken gondozott sétaterek, minden növényzet üde zöld a parti sétány 10 klm.-nyire víz Lovranától Volo seáig, benn a sétatéren az Angiolma villa előtt naponta kétszer szól a „kürmuzik,” élénk társaságok verődnek össze. A mint a szezon élénkül, megjönnek a fejedelmi vendégek, Stefánia főhercegnő asszony a szép Erzsébet főhercegnő kíséretével, s itt töltik a telet.

Megjön a szintársulat kisebb vidéki és — német de az nem baj. Sőt annál jobb! Gyakran elmulatunk a nehézségeken s józsu vidéki színhazi szokásokon mi fővárosiak.

Tavaly megtörtént éppen egy olyan előadáson a melyen Stefánia főhercegnő asszony s Koburg Lujza kir. hercegnő asszony is jelen voltak, hogy a hőszerelemes egy heves jelenet közben hangosan elprüsszentette magát.

A teremben jelen volt a hallgatóság között egy kedélyes bécsi ur, aki szokás szerint hangosan felkiáltott: — Prosut! —

Példátlan hatást ért el a jelenet. A kir. hercegnők, az udvari urak s az egész közönség hangosan kacagott s a darabot alig lehetett folytatni, mert a színészek maguk is jobbra balra, dültek a kacagástól.

Az ismét elájult a drámai hősnő hamar felugrott és lerántotta az akaratos függönyt, — a közönség józsu nevetése közt.

Ezzel nem azt akartam mondani, hogy a színház maga nem élvezetes. Sőt gyakran igen jó, gyakran művészi tökéletességu alakításokat is láttunk a tenyérnyi színpadon.

Aztán megjön a mulatni szeretők ideje is. Már most is három bálbizottság működik: mert a farsang itt is élénk. Ennek a nagy villavárosnak meg van a maga belső élete is, mely nem kevésbé vidám, mint a nagy városoké. De ez a betegeket nem zavarja.

A reggel itt 9 órakor kezdődik, az éjfélig pedig már 9 órakor beüt. A rövid nappal azonban fényes meleg, barátságos. Öt órakor este van, hétkor vacsorázunk kilenczkor lefekszünk.

Magyarok itt állandóan sokan vagyunk. Egy kis nagyítással azt lehetne mondanunk, hogy többen mint az osztrákok. A magyar vendégek egy derék orvos dr. Szigeti Márton, körül csoportosunk ő tart össze bennünket vigasztalással, jó tanácsokkal, kifogyhatatlan humorával.

Az ideai szezon roppant élénknek ígérkezik. Abbázia 30 szállodája, 150 villája készül a vendégek fogadására. A szerencsés esztendő ebben is érezteti hatását. A magyar gabonaárak a pihenő gazdaközönség javára vezeték ide. Hja! Nagy szó az mikor 6 frtes buzaár után 8 1/2 és 9 frt közt változó arakat értünk el rövid idő alatt. A szomszéd Ausztriából pedig a pénzvillág jön el, mert a tőzsde is megembrelte magát s a szolid üzletembernek nincs oka panaszkodni.

Szóval anyagilag igen kedvező kilátásokkal kecsegtet az új esztendő. Az itteni magyar koloniaról egy másik levelemben szölok majd. Addig is, a viszontlátásra.

HIREK.

— A szarvasi szabadelvű. polgári kör mint már lapunk múlt heti számában is megemlítettük, ma délután 2 órakor a „Polgári kör” helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, melyet olvasóinknak szíves figyelmébe ajánljuk. A közgyűlés után ifj. Dérczy Péter ur fog felelvást tartani.

— Esküvő. Adler Ármán vasúti mérnök ma délelőtt vezeti oltárhoz Dr. Fuksz Ede városi orvos ur kedves és művelt leányát Gizellát sok szerencsét kívánunk a kötendő frigyhez. — Fuksz Sándor bpesti ügyvéd szintén ma délelőtt vezeti oltárhoz Schreyer József ur kedves leányát Thekla kisasszonyt a budapesti dohány-utcai izr. templomban.

ten átadva magát teljesen a pillanat örömeinek!

A bohó kis leány nem tudta, hogy ennek a mulatozásnak, ennek az örökké deris zajos életnek nagy ára van: a becsület. S ha gondolt is rá olykor, szerelmében Béla iránt kit mar a szülők is Elza jövendő férjének tekintettek. erősnek végtelenül erősnek érezte magát, úgy érezte, hogy szilárdan ellent tudna állni, minden csábításnak. Béla, ki a leány hajlamait ismerte aggodalommal nézett a jövő felé. Hány-szor ítélte el a szülők könnyelműségét kik ártatlan leányukat elhozták magukkal oda, hol az élet pcványának, a szemek tetsetős, de a lelket utálatlalt elöltő lápvirágai fakadnak ki csillogó, de rövid, pályafutásra De én Istenem! Hiszen így tették és teszik azt a legtöbb, ama bizonyos középosztályhoz tartozó családban. Természetes dolognak tartják, a mely ugyszólván a bon-bon hoz tartozik. Hisz csak nem lehet örökké csupán a színházba járni. Szükséges egy kis változatosság! A változás meg is történt, olyan változás, amely Elza szüleit lesújtotta. Belát azonban nem lepte meg.

Elza egy szép napon elhagyta a szülői házat, jelentkezett egy orpheum direktoránál s két héttel rá már első csillaga volt a társaságnak. Béla, mikor megtudta szökése után szándékát, térdén állva kérte, hogy ne tegye meg ezt a lépést, mely örvénybe fogja sodorni. De a lány váltig erősítgette, hogy ő nem életpályául választotta ezt a szereplést, ez csak egy röpké epizód lesz életében. Ő csupán kíváncsi, végtelenül kíváncsi

Megakarja ismerni, hogy e tarka világ milyen, ha nem csupán tárlatból nézi az ember. Megengedte, hogy Béla ott legyen mellette mindenkor, s így, habár, mindjárt első fellépése után az imádóknak egy légiója támadt, még senki sem dicsekedhetett ismeretségével. De a leány nem elégedett meg azzal a tudattal, hogy a színpadról, mily varázserőt gyakorol a férfakra. Malatni szeretett volna, egyetlen-egyszer egy istenigazában kitombolni magát. De hát kiivel? Bélával talán? Őh az sokkal ábrándosabb természetű, hozzátérközni pedig eddig senkinek sem sikerült.

Egy este azután egy kisebb számú, tisztéköl álló társaság egyik dalias tagja, oly konzekvensen gukkorozta Elzát, kinek erényessége ezalatt már közismertté lett s annál jobban folesigázta mindenkinek az érdeklődését, hogy ez észrevette őt. S a hadnagyocska úgy találta, hogy tüzes pillantásait már a látszó dupla lencsái sem fogták fel, mert találkoztak Elzáival.

Mikor másnap Elza az öltözöbe jött már ott várta Jelfy Gida huszárhadnagy levele, szinte izgatottan bontotta fel, mert sejtette, hogy tőle való. S mit gondolt: mit kért hadnagy uram abban a levélben? Semmi egyébbet, mint azt, hogy Elza előadás után az ő társaságában vacsoráljon. A leány határozatlan volt. Féltelessen vágya egvre üzte, de azért mégis félt Bélától. Egy pillanatra aggodva gondolt arra, hogy egy idegen férfin társaságában lesz, egészen egyedül. De neveltség! Erős leszek gondolta magában. Meg fogja

mondani Jelfy Gidának, hogy eddig s ne tovább. Hisz alapjában véve az egész ártatlan mulatság lesz, s ha Béla mégis ellenezné, akkor akarata ellenére is elfogadja a meghívást, melynek öntudatos módja még fokozta vágyát.

S Béla eljött, ellenezte, de ez mit sem használt. Tudjuk, hogy mikor a hordár másod-zor visszajött megkapta az üzenetet mely csak egy egyetlen igen szöcskából állott.

* * *
Az előadásnak vége. A közönség tódul a kijáratok felé, hogy az élvezet után haza terjen vagy pedig a megkezdett mulatozást folytassa. Egy negyed óra múlva a földszinti kávéház és az étterem telve voltak zajos, jókedvű társaságokkal, s mi alatt ezeknek mulatozása egyre hangosabb lett: Béla még mindig Elzát várta a hátulsó kapun. Már majd egy félórája, hogy vár s a leány még mindig nem jött. A szegény fiúnak hogy összeszorult a szíve, ha elképzelte, hogy Elza talán mégis engedett a meghívásnak. De hiszen ez lehetetlen. S ha mégis úgy volna, akkor ez a leány el van veszve menthetetlenül.

Mikor már belátta, hogy hiába vár, elindult szíve marcangoló kínjával, hogy felkeresse Elzát, s ha más-kép nem: erővel vigye el magával. De előbb haza ment s magához vett egy fénylő kicsike kis szerszámot. Hátha ennek is dolga akad, ha másra nem, hát arra is jó lesz, hogy az ő szenvedéseinek vessen véget. Leg-

— **Uj dalárda.** A f. hó 29-én az ujból megalakult dalárda tagjai alakuló ülésüket tartották az „Árpád“ éttermében. Ezen alakuló ülésen a tagok igen szép számban jelentek meg s elnökké megválasztották Dr. Salacz Oszkárt — miután az ezen tisztségre az előbb felkért volt elnök, Benka Gyula ezen tisztséget elfoglaltságánál fogva nem fogadta el — alelnökké megválasztották Liska János, jegyzővé Marcsák György, pénztárnokká Slajchó Mihály, háznagyá Szvák Mihály. A karéneket Adámy Rezső zene-tanár vállalta el Dr. Salacz Oszkár elnök indítványára Benka Gyula, ki a dalárdának számos éven át volt buzgó elnöke, dísztaggá választott.

— **Meghívó.** A „Szarvasi helyi tanítóegyesület“ f. évi február hó 7-én, vasárnap d. u. 3 órakor, a tanítóképző gyakorló iskolájában rendezendő közgyűlést tart, melyre az egyesület tagjai ezennel tisztelettel meghívotnak. Tárgysorozat: 1. Elnöki előterjesztések. 2. A békésmegyei ált. tanítóegyesület elnökének a szarvasi tanítói járáskör megalakítására vonatkozó átirata. 3. A választmányának a szarvasi tanítói járáskör megalakítására vonatkozó javaslat. 4. Indítványon. Szarvason, 1897. jan. 27. Benka Gyula, elnök. Slajchó Mihály jegyző.

— **Tanyai fonókák.** Filyó Pál tanyai tanító panaszt emelt az előjárásnál a tanyai fonókák ellen mint a melyekbe ismétlődő iskolaköteles leányok is járnak s az ott elhangzó trágár beszédek es illetlen viselkedések lelkiületüket megméltelyezik. „Készebb vagyok inkább lemondani az ismétlődő iskoláról — mondja a nevezett tanító a beadványában — sem hogy ilyen dolgot elurjék.“ Az előjárás a szükséges intézkedéseket megteheti arra nevezve, hogy ezen fonókák, melyek tapasztalat szerint rendszeren az erkölcs-teleltségek tanyái, betiltassanak.

— **Az ideai farsangon** igen dívatos művirág ruhadiseket a legnagyobb választékban és legszebb kivitelben Rieder Mor budapesti művirágkereskedő (Szarvasi ter 5) szállítja a legújanyosabban.

— **Az iskolai felügyelet szigorítása.** Wassics Gyula kultur-miniszter már a múlt évben utasította a tanfelügyelőket, hogy működésükben kiűzőnőse a tanítás sikerének fokozására s a vallás-erkölcsi nevelés biztosítására helyezzek a főszűrt s az iskolák látogatásait minél buzgóbban folytatva arról látogatói naplót töltsenek ki. A miniszter így szerzett tapasztalatai nyomán most újabb rendelkezést adott ki melyben elsősorban az iskolalátogatásokat köti a tanfelügyelők, illetve azok helyetteseinek lelkére s utasítja őket a lelküismeretesebb ellenőrzésre; a nem magyar nyelvű iskolákban kísérik figyelemmel vajjon a magyar beszéd gyakorlása mutat-e olyan eredményt, mely az életre is megmarad, s fölismertető-e az iskolában a hazafias szellem- és vallás-erkölcsi oktatás hatása? A miniszter különös súlyt helyez arra is, hogy a tanítók fizetése pontosan és a kívánt mérvben legyen kiszolgáltatva s a tanfelügyelő az esetleg tapasztalt mulasztásra nyomban intézkedjék. Fontosnak tartja a miniszter azt is, hogy a tanfelügyelő lehetőleg mindjárt a helyszínen intézkedjék, hogy ily módon a tanfelügyeletet a mindinkább irántuk bürokratikus irányzattól elterelje.

először is a kávéházba ment, hátha itt sikerül megmondania, hogy kivel és hol van Elza. S ezt valóban nem volt nehéz megmondania. Mint a futó tűz, úgy terjedt el, hogy Elza ma végre beleegyezett abba, hogy valakivel „en deux“ vacsoráljon, még pedig egy „chambre séparéeban.“ Szinte esemény számba ment ez s mindenki csak arról beszélt. — Bélának keresztül nyilallott szívében amit hallott. Lehetetlen az ő Elzaja, egy idegen férfi társaságában! Felrohant az emeletre, hol a chambre séparée van. A folyosó üdöngő pinczérserég, úgy látszik, már elő volt készítve Béla esetleges jövetelére s így amint megálltak, elálltak utját. E perczen poharak csengése és vidám csengő kacaj hallatszott ki az egyik szobából. — Ez Elza nevése volt. Nem bírta magát tovább türtőztetni s oda rohant az ajtóhoz s a pinczérserég nagy rémületére elkezdte kegyetlenül döngöztetni. — Ki mészél itt alkalmatlankodni? kérdé egy döngő ferflang. — Rád Béla vagyok és Elza kisasszonyt keresem. — Ko-ródjék innen, Elza kisasszony nem megy ki. — Bélának a vére megfagyott ereiben; hát Elza, az ő Elzaja nem szól egy szót sem?! Hát benne marad, nem jön ki?! Egyszerre elsötétült körülötte minden, jobb keze beletévedt oldalzsebébe s ott megtalálta a megváltót. Ki vette a kis szerszámot s egy szó, egy hang nélkül föbe lötte magát.

A pinczérserég rémületen futott össze, a lövés hallatára, a kávéházból a vendéglőből, s elősiertt min-

— **Piknik.** Február hó 20-án szombaton a központi kávéház összes termeiben Bugyis Andorné, Salacz Ferenczné, Dr. Krcsmárik Jánosné, és Zlinszky Istvánné urak nagyobb szabású pikniket rendeznek. A vacsora 8 órakor kezdődik.

— **Határozat.** A városi képviselőtestület, legutóbbi közgyűlése alkalmával elhatározta, hogy a község fölösleges pénzét mindenkor a „Szarvasi Takarékbank“ helyezi el.

— **Szabályrendelet.** A megyei pótadóra hozott szabályrendelet a városházán 30 napig közszemlére kitétetett.

— **Hangverseny.** Mint hírlik a helybeli főgymnasium Vajda köre jövő hó közepén hangversenyt szándékozik rendezni. A tiszta jövedelem a tanulói segélyegylet javára fog fordíthatni.

— **Meghívó.** A Békés-Szent-Andrási népkör összes helyiségeiben 1897. évi február hó 13-án zártkörű táncestélyt rendez. Dr. Simkovics György ellenőr. Hutiray László elnök. Ludvig János pénztárnok. Bielek Zoltán, Blazekovics Hugó, Fabriczy Soma, Darabos Sándor, Nagy László, Keresztényi Gyula. Belépti-díj; személyenként 1 frt. családijegy 3 frt. Kezdeté 8 órakor.

— **Egy utazó viszontagságai.** Egy bpesti nagykereskedő cég megbízottja a napokban beállított egy helybeli tekintélyes kereskedőhöz üzletszerzés céljából, ki is rendelés közben, hogy a már ismert tekintélytől ne csak a „Sz. L.“ utján, de az utazók által is hirdettesse, holmi nézet eltérés után neki esett az utazónak, s ha az véletlenül hagyja magát, jól elnászágnál volt célja, úgy azonban mivel az utazó erősebb lévén, a tekintély hajhászásban sinlőde kereskedőnk huzta a rövidebbet... Vívát tekintély! (Beküldetett.)

— **Tea estély.** A kondorosi kaszinó II-ik tea estélyét ma este tartja a kaszinó összes helyiségeiben meghívók nem bocsátattak ki. Megjelenők szívesen láttatnak.

— **Vadászat.** Kondoroson csütörtökön Schreiber D. bréletén volt vadászat elég sikerrel; szombaton pedig Rámer Bela vadász területén, szintén szép eredményel s jó utó mulival.

— **Mi a különbség az aszfalt járda és a kővezet kocsit között?** A napokban nagyban elcsudálkoztunk azon, hogy az aszfalt járda, nem csak két de négy lábunk számára is készített. Mindjárt iottünk levenni a nagy tapasztalatot ezen ususból, a mi is a következő: „az első magyar aszfalt részvénytársaság garantiát nyújt arról, hogy ha az ő általa készített járdán négy lábunk sertes hajtatik, a lábtörés azon ki van zárva,“ tehát a jó polgárok azért nem hajtják ezeket a kiközvetített országot, mert azért senki sem nyújtott garantiát. Különböztet a járdáni felvonulást nagyban gyakorolják a taligával járók is ugrálni kell az arra járó tisztességesen felöltözöttnek hogy ruhája piszkos ne legyen, avagy el ne szakíttassék. Es mi mindezen különbségnek az oka: a...

— **Táncmulatság.** A szarvasi iparosok ma este tartják meg táncmulatságukat, melyre felbivjünk olvasóink figyelmét.

denki és a hallatlan dolgot mindenkéféppen kommentálták. Aztán előjött az orvos, megnézte megtapogatta szívét s csak annyit mondott: „vége van.“ Jönnek a mentők, elviszik az öngyilkost.

Odabenn a leány halotthalványan ül, Emésztő bánt fogta el egy zerre, s oly végtelen, végtelen ürt látott maga előtt. — Hadnagy uram egy szót sem szölt csak idegesen pödrgette bajuszát; mikor aztán elcsendesült minden, behívta a pinczért, fizetett s azt mondta Elzának: Menjünk. Elza maga sem tudta, hogy mit tesz és szótlanul engedelmesskedett. — A hadnagy karjába fűzte a halovány, reszkető leány karját s mentek le a kapuhoz, hol már várakozott rájuk Selyi Gida kocsija.

Besegítettte a leányt a kocsiba s a kocsisnak pedig oda szölt — Hajts a lakásomra...

Másnap telve voltak az újságok a mulatóban történt drámával, melynek persze nem a szegény fiu, hanem Elza lett a hősnője.

A direktor ur pedig vigan dörzsölgette kezeit, mikor este az orpheum színültig megtelt s mindenki feszülten várta Elza felléptét. Jó kis reklám volt ez az egyetlen lövés. A kulisszák mögött, az öltözőkben pedig irigy mosolyal mondogatták egymásnak a leányok:

„Hja, Elzának a szerencseje meg van alapítva.“

— **Lövizsgálat.** A f. hó 28 és 29-én a lövzsgálat megtartott községünkben.

— **A tanoncoktatás reformja.** A székesfőváros néhány iskolájában a jövő tanévben kísérleteket fognak tenni az iparos tanoncok délutáni oktatásával és e miatt ezekben az iskolákban az elemi iskolai tanítás délelőtt lesz. Ha a tanítás sikere bevá- az összes fővárosi iskolákban be fogják hozni az iparos tanoncok délutáni oktatását.

— **Ki iparosok védelme.** A belügyminiszter a napokban körrendeletet bocsátott ki azon czélból hogy a kevesebb tudású és képzettségű építő iparosok keresetképességét előmozdítsa. A rendelet szerint nevezetesen városi és községi kisebb lakóházak építésénél a kőműves és ács munkákra ezután nem kell külön hatósági engedély.

— **Eljegyzés.** Szenes Mihály kondorosi illetőségű árpádhalmi urad. főgépész, eljegyezte Koritár Juliska kisasszonyt — Csabáról.

— **Vasuti előmunkálati engedély.** A kereskedelemügyi miniszter báró Fechtig Imre tiszzaughi lakosnak a kecskemét-tiszzaughi vasut folytatásaként Tisza-Ughon, T.-Sason, Csépan, P.-Szelevényen át a pusztafenyő-kun-szent-mártoni helyi érdekű vasut Kun-Szent-Márton állomásáig s innen Öcsöd és Szent-András érintésével a magyar kir. államvasutaknak Szarvas állomásáig vezetendő helyi érdekű gőzmozdonyu vasutvonalra az előmunkálati engedély egy évre megadta.

— **Bábaképzés.** Figyelmeztetnek mindazok, kik a nagyváradi m. kir. bábaképezdén az 1897. évi nyári tanfolyamra maguk állami segély mellett felvételt nyújtanak, hogy a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszteriumhoz címzett, keresztlevél, esketési erkölcsi, erkölcsi és szegénységi bizonyítvánnyal ellátott folyamodványukat 1897. február hó 5-ig a nagyváradi m. k. bábaképezde igazgatóságához küldjék be.

— **Uj császár és kir. czim.** Különös furfangja van egyes hirdető cégneknek. Egy erfurti magkereskedő nagyban üti a dobot, hogy ő erfurti császári és kir. udvari szállító. Tudtukkal ilyen nem létezik, mert az illető Schmidt S. C. cég csak a német császári és kir. szállító czimet használhatja, tehát ugy látszik a magyar közönséggel egyesben akarja tudatni, hogy ő a mi udvarunk szállítója. Ha a cég kiszolgálása is ilyen szolid alapon van fektetve, akkor nem nagy bizalma lehet közönségünknek az erfurti magvakhhoz.

— **A Rock.** Angolországának legrégebb biztosító társasága s a Rock elhatározta, hogy üzletkörét kiterjeszti Magyarországra is és Budapesten vezérképviselő-séget állít. A vezérképviselősséggel megbízták Fischer József urat, orvosá dr. Jossai egyet. m.-tanárt ügyész-szé Neumann Antal és Neuman Sándor jogtudorokat neveztek ki. A Rock biztosítók intézetet 1806-ban alapították. Régebb és szilárdabb intézet nincs a világon. Üzletköre nemcsak az élet és járadék biztosítás hanem kiterjed olyan ágakra is, a minőket a magyar monarchiában még nem biztosítottak meg. A „Rock“ biztosítók a'apja 38 millió forint. A biztosítási alap a főnálló biztosításnak 75%-a és a biztosított összeg jelen értékének 198%-a úgy, hogy a „Rock“ minden 100 frt kiadásával 198 frtos fedezet áll szemben. A „Rock“-nak rendkívül előnyös és fölötté olcsó a díj-fizetési táblázata, a nyereség részesedés is rendkívül nagy.

— **Kérelem.** A kondorosi ev. egyház gondnoka felkéri a Kondoros határában levő Károlyi féle birtok birtokosait, hogy ezen birtokok után az egyházi adót jan. 1-étől Kondoros ev. egyházába fizessék. Az adózás már esedékes s a birtokosok érdeke követeli, hogy rendezzék ezen adózási ügyet. Kovács János Kondorosi egyh. gondnok.

Apróságok.

Versengés.

A Sz. L. múlt heti számában versengés czim alatt egy furcsán? hangzó hír jelent meg, melyet lapunk egyik barátja a következőleg magyaráz meg:

Igaz — ugymond — hogy az új üzletben sok a narancs, de narancserdőt az új üzlet tulajdonos, nemcsak hogy nem vett de még nem is látott...

A sajtót pedig, amit az a bizonyos cseléd leányka? látott, nem is volt sajt, csak egy kicsi zifrazott sajtós láda s az a bizonyos czingár

szabólegény, mint mondja, soha életében sem evett sajtot, legfeljebb disznó öléskor, de nem az új üzletből, hanem a régiből...

A régi üzletben annyi az eczet mondja a cseléd leánya? hogy... stb. Valóban hiába készítik azt a sok eczetet soha sem lesz az olyan erős hogy a romlott párat el tudja pusztítani.

A régi üzletben annyi süveg cukor van mondja a cseléd leánya? stb. bizony, bizony sok cukor is kell ahhoz, hogy megédesítse azt a sok keserűséget, melyet az új boltban elfogyasztanak...

A Sz. L. volt szíves a cselédleánykák utczai párbeszédét közölni, mi meg majd a „Kutyabagosi Hiradó”-ban megjelent apróságokat mutatjuk be lapunk olvasóinak.

„Legujabb reklam.” Nagy süveg krumpli cukor van a bolt ajtóban egy ládára helyezve s minden egyes vevő, ha a vásárlása meghaladja a hat fillért a közszemlére kiállított cukrot egyszer megnyalhatja... Aki esetleg ezt többször ismételni merészeli, azt a nagykereskedő hatalmas főbevágással értesíti, hogy elég...

Persze a suszter inasok, most minden órában a a boltba járnak — krumpli cukrot nyalni...

„Azt mondja hogy...” annyi az eczet, hogy a várost is be lehetne savanyítani vele s még sem volna elég ahhoz a sok olajos halhoz... Einye be jó! hát már azt is lehet.

Azt mondja a régi boltos: én csak annyi eczetet tudok adni, hogy az olajos halárust, meg azt a ki savanyítani való elégítem ki...

„Legujabb szenzáció.” Nem tudom látták-e már olvasóink azt a feltűnő csinos állatkertet, mely egyik olajos hal nagykereskedő üzletének kirakátaban diszeleg?!

Kik ez érdekes seregletet megszerezni óhajtják, forduljanak megrendeléseikkal a „Kutyabagosi Hiradó” kiadóhivatalához.

Rovatvezető:
Ego.

CSARNOK.

Itt a tél...

Itt a tél vad zordonával,
Rég nem hallszik már madárdal,
Vad az erdőn, a folyón jég,
Minttha ég s föld buslakodnék.

Nem lengedez játszi szellő,
Havat rejt a szürke felhő,
A hold busan ballag éjjel,
Ki sem sutlog kedvesével.

Bú ömlik szét a világon,
Nekem sincsen boldogságom!...

Böske.

Feneketlen tó

Nagy a hiba Szent-Tamáson
Mint a birka, egy rakáson
Kiabálva, szitkozódva,
Ezer átkot összehordva,
Majd megint csak szerfejjel
Kavarog a falu népe

Mig élre
Falu végre,
Szentegyház elébe,
Neki ront a falaknak,
Hogy megcsörren minden ablak
Ezer karral tapogatja

Miért akadt el a hangja?
És felordít iszonyuan
Egy torokkal, könybe fultan:
Elveszett a harang nyelve.
Szörnyű vádja szárnyra kelve
Repül fel az égre!

Beste lelke
Könyv Ferke,
Rossz harangozója:
Jajveszékel szörnyűképen:
„Biz az ördög, az vivé el!”

Falu bölcse, öreg bíró
A helységnek könyvet ír!
Esküdt, hajdú s a szellemek
Nagy botokkal utra kelnek.
Betekintnek minden házba
Nem jönnek rá a lopásra,
Csak egy ház nincs átkutatva
Harangozó lakik abba,
Kitalálja bíró egybe:

„A lopást el ő követte”
Bekocognak nála,
„Ide Ferke,
Isten verte
Elátkozott pára!

Add elő a harangnyelvet,
Tudjuk, hogy el te rejtetted.”
„Sütyedjek el, hogy ha láttam!”
Felel az rá gonosz szájjal.
S ahogy ezt a szót icimondja
Inogni kezd a padlója
Harang nyelve kigurul az
Ágya alól, hova dugta.

Falu népe
Ki a rétre
Esze nélkül vágat,
S még rémülve visszaneze
Nagy csodákat láthat:
Könyv Ferke és a háza
Lesüljedt a föld gyomrába
Háza helyén víz bugyog fel
S lassan egy tó terül ott el,
Piszkos habját égre hánnyja,
S vissza hull az ködbe válva.
Könyvekbe is be van írva,
S feneketlen tónak hívja
Manapság is Tamásfalván

Lány meg legény gyakran hallja,
Midőn éjfél ut az óra,
S kitékint a néma tóra.
Harangozó most is jaggat
Nem találva nyugodalmat.

A szerkesztésért felelős: SÁMUEL ADOLF.

HIRDETÉSEK.

Ekegyártásra külön szakosztály.

Első magyar gazdasági gépgyár részvény-társulat

Gőzcseplőink

a tökéletesség legmagasabb fokán állanak

Magyarország legnagyobb és egyedüli

gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges

összes

gazdasági gépeket gyártja.

Részletes árjegyzékkel és szakbavágó felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Kérjük minden kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

C z i m:

Első magyar gazdasági gépgyár részvény-társulat

BUDAPESTEN.

Különlegességek borkészítési gépekben,

Czímre ügyelni tessék.

HIRDETÉSEK

jutányos áron felvételnek

A „SZARVAS ÉS VIDÉKE” szerkesztőségében.

Beliczei-ut 11. szám.

MEGHÍVÓ.

A szarvasi gazdák és iparosok szövetségének közgyűlése

folyó évi február hó 21-én délután 2 órakor

Szarvason, a szövetség saját helyiségében fog megtartatni, melyre a részvényesek ezennel meghívotnak.

A KÖZGYŰLÉS NAPIRENDJE:

1. A közgyűlési jegyzőkönyvet hitelesítő bizottság kiküldése.
2. Igazgatósági jelentés a lefolyt üzletéről.
3. Az 1896-ik évi zárszámadás és mérleg előterjesztése.
4. A felügyelő bizottság jelentése, és ennek alapján a felmentvények megadása.
5. A tiszta nyereség felosztása s az osztalék megállapítása.
6. Egy igazgatósági rendes és egy póttagsági helynek 1 évi időtartamra megválasztása.
7. Netáni egyéb indítványok tárgyalása.

Kelt Szarvason, 1897. Január 27.

Mor vesik József

szövetkezeti elnök.

A t. részvényesek értesítettnek, miszerint az 1896 évi zárszámadás, és mérleg, úgy az ezek alapjául szolgáló összes leltárak, továbbá az igazgatósági és felügyelő bizottsági jelentések a szövetség helyiségében közszemlére vannak kitéve, hol is azok az üzleti napok alatt megtekinthetők.